

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretiulu abonamentului :

Pentru Austro-Ungaria pe anu . . 5 fl.—cr.
" " " " " jum. anu 2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
" " " " " j. a. 7 franci

Pretiulu insertiunilor :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contineu
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondintele se se adreseze la Redac-
tiunea dela

„BISERIC'A si SCÓL'A“
Ér banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in AREAD.

Maiestatea S'a in Aradu.

De alaltaieri incóce orasiulu nostru s'a imbracatu in haina de serbatóre. Edificiele publice si private sunt impodobite cu diterite decoratiuni; si o viia misicare se observa in totu loculu si pre tóte stradele.

Unu semtiu de bucuria generala, si unu entusiasm, ce nu se pote vedé la alte ocasiuni— se observa acum la cetatienii orasiului nostru, la membrii diferiteloru deputatiuni, venite aici din apropiare si departare, precum si la strainii, veniti pentru aceste dile din giuru si din comitatele vecine.

Vineri diminéti'a la órele 5 si 20 de minute a sositu aici in Aradu Maiestatea S'a, Prégratiosulu nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosif Antaiulu, intempinatu si bineventat de credint'a si alipirea catra Tronu si August'a casa domnitoria a representantiloru diferiteloru biserici si a autoritatiloru militarie si civile, si intre entusiastice urari de „se traiésca“ din partea poporului intregu.

Maiestatea S'a s'a induratu pré gratiosu a visitá de asta data orasiulu nostru cu scopulu specialu de a inspectioná manevrele armatei concentrate pre teritoriulu dintre Aradu, Lipov'a si Timisióra.

Cu tóte acestea Aradulu si locitorii lui serbeza; ér poporulu romanu a grabitu a-se folosi si de acésta ocasiune — spre a-si esprime neclat'a sa credintia, si traditional'a-i alipire catra Tronu si tiéra.

Ambele biserici romane se presentéza astadi inaintea Maiestatii Sale spre a depune la picio-

rele Tronului omagiele de supunere si loialitate ale clerului si poporului romanu.

Deputatiunea bisericei ortodoxe se va prezentá sub conducerea Escententiei Sale, Inaltu Pré Santitului Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu si a Pré Santieei Sale, Parintelui Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu; ér deputatiunea bisericei greco-catolice se va prezentá sub conducerea Pré Santieei Sale, parintelui Episcopu Pavelu din Oradea-mare si a P. S. Sale parintelui Episcopu Victor Mihályi din Lugosiu.

Adencu misicata de semtiulu de recunoscintia — ce atât de multu caracteriséza pre poporulu romanu si biseric'a lui ; biseric'a nostra ortodcsa se presenta astadi la picioarele Tronului, ca se feliciteze pre Maiestatea S'a se-lu assigure despre credint'a-i si alipirea neclatita, — si inaltiandu ferbinti rogatiuni catra Celu Atotpoternicu se-i dorésca viétia si indelunga sanatate Pré bunului Suveranu, Care a sanctionatu statutulu organicu, cu a Carui'a gratia am recascigatu vechi'a Metropolia a romaniloru ortodoxi din Transilvani'a si Ungari'a, si am redobandit u autonoma bisericésca pre basele ei canonice primitive.

Alaturandu-ne si noi la semtiulu generalu de bucuria alu bisericei si poporului romanu, precum si la celoralte confessiuni si popore conlocuitórie esclamàmu din adenculu inimei nostre:

Se traiésca Maiestatea S'a, Prégratiosulu nostru Imperatu si Rege Francisc Iosif Antaiulu !

Se traiésca Maiestatea S'a, Imperatés'a si Regin'a Elisabet'a !

Se traiésca August'a casa domnitoria !

Administrarea averii comunelor bisericescii.

Cine a studiatu cu atentiune cele ce s'au petrecut la noi in biserica mai cu seama dela rentrarea nostra in constitutiune, a potutu face observarea, ca ori de câte ori am vrutu, se facemu unu pasu inainte, totdeuna am intelnitu in calea nostra o stavila, carea ne-a oprit u in mersulu nostru, si nu ne-a lasatu se dàmu inainte. De câte ori a venit vorb'a, ca se creàmu o buna institutiune, se infientiàmu scóle, se amelioramu dotatiunea preotiloru si invetiatorioru nostri, seau chiar se provedem u organismulu bisericei en organele trebuintiose, tot-deun'a a trebuit se constatàm, cu dorere, ca: nu potem face acést'a, nu potem incepe ceealalta, pentruca ne lipsescu banii trebuintiosi.

Si in adeveru ne lipsescu banii trebuintiosi. Si pana cand susta acésta lipsa, mersulu nostru este greoiu in tóte; si in nimicu nu ne potem face o cale, pre carea se pasimu cu pasi mai siguri, si se realisàmu progresele, pre cari le receru multele nòstre trebuintie.

Standu lucrulu astfeliu, este neaperatu de trebuintia, ca se cercàmu, se cautamu, si se gandim la medilócele, prin cari s'ar poté delaturá acést'a lipsa.

In punctulu acest'a marturismu, ca dupa cele ce le-amu esperiatu, la noi in biserica lips'a de avere nu provine intru atât'a din lips'a de medilóce, si respective de isvóre de venit, pre cát provine din lips'a de o buna ingrigire si o buna administratiune a baniloru bisericescii.

In acésta creditia ne intaresce pre de o parte faptulu, ca aici in centrulu diecesei s'au facutu in timpulu din urma, intr'unu timpu relativu scurtu, unele lucruri bune, si pentru ele cu buna ingrigire s'au aflatu medilócele trebuintiose, fara sè-se alterezze vre unu fondu, seau sè-se subtraga dela menitiunea sa; pre de alta parte cu-nóscemu multime de casuri la noi in eparchia, unde cele ce le am vediutu, ne constata pre deplin, ca in totu loculu, unde s'au ingrijit uine banii singuraticiloru comune, s'au facutu cu usiurintia tóte cele de lipsa; ér unde acést'a a lipsitu, totulu ni se infacisia paraginitu si in stare de decadintia.

* * *

Nici odata nu vomu uitá impressiunea, ce o a facutu asupra nostra in o calatoria pre teritoriulu acestei eparchii, cele ce le am vediutu si esperiatu in dòue comune de ale nòstre. De parte de centrulu diecesei sunt int'unu protopresviteratu dòue comune, imbinate un'a cu alt'a, ambe cu acelasi poporu, cu acelasi zelu si bunavointia catra biserica si scóla. In trun'a am vediut o bi-

serica noua, fórtă frumósa si fórtă bine ingrijita si o scóla, ca unu palatu; in ceealalta inse am aflatu o biserica mai betrana, construita din unu materialu solidu, dar atât de neglesa, incât ai fi crediutu, ca este cu totulu parasita, si lasata vremuriloru, ca se o ruineze, si nimicésca; ér scól'a o am aflatu in o stare cu totulu necorespondietória.

Am sciricu dupa caus'a acestei deosebiri, si ni-s'a disu, ca in comun'a dantai este unu preotu venerabilu, carele a alergatu di si nòpte, a sfatuitu, a capacitatu pre creditiosi, a ingrijit uine banii bisericei; ér resultatulu obtienutu lu-vede acum oricine, cand trece pre langa biserica si scóla. In a dou'a comună ni-s'a spusu, ca din nefericire inca din betrani intre preotii de acolo si intre preoti si invetiatori esista unele nentielegeri, ér banii bisericescii sunt reu ingrijiti; si astfeliu medilóce si isvóre de venit aru fi, dar nu este omulu, carele sè-le caute, si se-le ingrijésca.

Esempie de acestea sunt multe, si o practica de mai multi ani ne-a convinsu, ca lips'a de avere la noi in biserica este mai cu seama numai acolo, unde ómenii nu potu, seau nu voescu, se-o ingrijésca, cum se cuvine.

Ne am deprinsu a intemeia totu aceea, ce dicem, pre fapte, si deci vomu mai aminti unu casu fórtă caracteristicu spre dovedirea asertului nostru. Mai d'esti ani, fiendu recolt'a slaba, si ómenii nostri din o comună, de altcum de frunte, nepotendu solví dàrile, si in urmare nici spesele cultului, comun'a bisericésca a venit in mare perplexitate de bani, si nu potea platí pre invetiatori. Ca se-si ajute, a tramis u deputatiune in frunte cu protopresviterulu tractualu la consistoriu, cu scopu, ca se céra unu imprumutu, daca ne aducemu bine aminte, in suma de 200 fl. Cand s'a infatisiatu aici in Aradu deputatiunea respectiva, dupace a predatu starea causi, i-s'a respunsu din partea competenta, ca nu intielege o astfeliu de stare de lucruri, deórece aici la consistoriu se scie din socii, ca respectiv'a comună bisericésca are o avere de mai multe mii, si astfeliu se imprumute din banii bisericei. „Dá, dá, respunse la acést'a protopopulu, comun'a nostra bisericésca are multi bani, dar acesti bani sunt imprasciati inca din betrani pre la ómeni prin satu ca imprumutu, si assigurati si neasigurati, si licuidati si nelicuidati, cum a datu Ddieu; ér ómenii nu platescu nici din capitalu, nici interesele, si de multe ori n'avemu in cassa nici atâta bani, ca se cumperàmu lumini pre seam'a bisericei.“

Se intielege de sene, ca cu o astfeliu de ingrijire, totdeun'a vomu fi in lipsa de bani, si in locu de a sporí avea singurateceloru comune, se voru perde sume inseminate si din ceea ce

au, precum s'au perduți, și se perdu și astăzi în multe părți.

* * *

Cunoscendu acăsta stare de lucruri din antecesorul nostru în redactiunea acestei foi a publicat în nrul 25 din anul curent un articol, în carele s-a spus vederile sale, și parere, cum să pot ajuta și delatură acestuia. A disu adica, ca după experiența și cunoștințele Dsăi „două moduri sunt, prin cari s-ar pot introduce o manipulare exactă și corespondență intru administrarea averilor bisericescii: unu modu ar fi acelă, ca totă sumele și venitele să se substanțeze consistoriului spre manipulare; altul, ca să se denumească unu numeru reținut de esactori pentru execuțarea și contralarea acestor averi.“

După apariția numitului articol în „Biserică și Scolă“ a apărut apoi în nrul dela 20 Iuliu a. e. alu diurnalului „Luminatorulu“ un articol, referitorul totu la acăsta materia. În acestu articol onorabilitii nosri confrati dela numitul diurnal combatu cu tota puterea cele publicate în nrul 25 din „Biserică Scolă.“

* * *

Cestiunea, de care vorbim, fiindu de o mare importantia, detori suntem a înregistră totu ce se vorbesce, și se scrie în acăstă materia. Dorim că să se facă lumina, și încă cât mai multă lumina, ca astfelui clerulu și poporulu suveranu se cunoască totă parerile și vederile ce se ivesc; și apoi la timpul seu, luminat din destulu să se poată pronunță în deplina cunoștință de cauza. Acăstă este propriaminte chiamarea jurnalisticei.

Consci de acăstă chiamare vom lasă, se urmează aici în reasumatu ceeace ne spune „Luminatorulu“.

„Luminatorulu“, după mai antaiu constata în introducere, „ca nici o instituție nu prosperă, dacă oscilează dela unu sistem la altul, și apoi adaugă ca, „schimbarea unui sistem de regula produce confuziune, de unde urmăza, ca ver ce schimbare să se facă cu mare precauție și fară vatamarea legilor fundamentale;“ și după arăta, ca „în coloniale acestei foi nu arareori a intelnitu enunciamente noi, contrarie spiritului nostru de desvoltare firésca,“ urmăza astfelui:

„Statutulu organicu, unică fortăreață ce o mai avem noi români din metropolia, este singurul compus, care ne indigita din destulu, că cine are se exercite controlulu asupra averilor publice bisericescii. Intelectii domni de la Arad înse vor reforme, și de la basă cea sigura și solida, care o avem în statutulu organicu, trecu la o baza de nășipu, la o baza condamnată de mulți omeni serioși, la basă „administrarei averilor orfanilor“, și punendu-se pre-

basă acăstă comitatensu dă primă lovitura de moarte statutului organicu și autonomiei parochialor, garantată prin lege și adăusa la valoare cu mari sacrificii și munca. Foi a biserică și oficioasa a diecesei noastre vine să atace fortăreață ce o mai avem, ca astfelui deschidiend usi a catre abusuri, mai curend sau mai târziu fortăreață insasi se se predea în măline inimicilor furibundi.

Abia au ispravitu cestiunea despartirei fondurilor comune, și în nesatiulu loru de avere vor se centralizeze acum avereia parochiala, se face o spargere în statutulu organicu, se rapescă comunelor bisericescii dreptulu de autonomia, se le ia banii se-i administreze dloru la Arad, er epitropiile parochiale se remana nule, și cand le vor trebui câtiva cruceri pentru tamaia ori lumini, se plece la Arad după bani! Vorba se fie! Asia ceva au sciutu și dloru, că nu se va intemplă pana e lumea, dar poate și au eugetatu, că prin reformă propusa și vor castiga titluri de mari regeneratori ai institutiunilor bisericescii. Se trecem înse la obiectu — se luăm punctu în punctu — dorintile nejustificabile ale fratilor de la „Aradu“. Tota lumea scie, că de la o exceptiune, nu se poate deduce o regula generală, și de căcunva unu casu concretu i-a indemnătu se propuna reformele neadmisibile de nimene, apoi vină nu o pórta epitropiile parochiale, ci tocmai senatulu epitropescu alu eparchiei Aradului.

După lege noi scim, că fie-care parochia alege de epitropi pre unii din cei mai alesi și mai onorabili parochieni cu trecutu nepăratu și cu ore-care avere. Epitropulu pórta unu diuariu despre venite și erogate. Atât venitele căt și erogatele sunt provedeute în preliminariulu compusu înaintea anului nou în trei exemplare, din care unul remane la parochia, unul la oficiulu protopresbiteralu și unul la v. consistoriu diecesanu.

Imprumuturi nu se potu acordă nimenuia, fără conclușu validu adusul de comitetu și trecutu prin sinodulu parochialu. Celu pucinu asia sună actele sinodelor aduse în privintă acăstă. Cum vine acmă foi a din Aradu și face din toti epitropii parochiali debitori ai averilor parochiali, noi nu intielegem; și credem tare, că epitropii, omeni alesi și cinstiți, vor remuneră pre dlu „G.“ și la o a două alegere de deputatu, pentru acestu complimentu frumosu; dar mai multu, nu numai debitori face din ei, ci totdeodata speculantii cu averile bisericelor! Acăstă e prea multu și ar fi la loc, ca epitropii se cără satisfacțiune pre cale legală.

Mesură propusa deci de a se luă averile seau, cum dice foi a aradana, sumele și venitele și se se substanțeze consistoriului spre manipulare, noi o privim de o măsură draconică și nu ne vom putea să consimtiem entul nostru nici cand la o astfelui de procedere illegală și afundu tajatòria în statutulu ordiniciu și în autonomia bisericelor noastre.

Totu pre acăstă cōrdă tracteză „Luminatorulu“ obiectulu din cestiune pana în capetă; er aci ne spune: „ca la timpul seu va veni cu propuneri concrete în privintă acăstă.“

Am înregistrat aci vederile numitului diurnal, și sperăm, ca fiindu în administratiunea bisericescă „împreuna lucratori în vii a Domnului“, în meritu ne vomu unii, pentru a unu și același scopu urmărimu toti. În forma înse ne

pare reu, ca nu potemu conglasui cu onorabili nostri confrati dela „Luminatoriulu“.

In lume este acum de multu adoptat principiu: ca pentru fiecare faptă pote fi luat la respundere numai faptuatoriulu ei.“ Contra acestui principiu mare, ni-se pare, ca a comis, cu seau fara intențiune, nu scim, o mare sminta „Luminatoriulu“. A serisu dlu G. in nrulu 25 alu acestei foi unu articolu, in care si-esprima vederile sale, cari ori cum aru fi, dar asia se vede, au aflat, si afla aderinti in publicul mare.

„Luminatoriulu“ luandu notitia de aceste vederi si-esprima temerile sale, si face grave imputari nu dlu G. — precum este usulu, adoptat in diurnalistica — ci totu ce scrie, scrie la adres'a „aradaniloru“.

Nu scim pre cine intielege „Luminatoriulu“ sub numirea de, „aradani“. Credem in se, ca nu poate intielege pre altii, decât pre acela, cari ca oficianti, seau ca membri in corporatiunile noastre bisericesci, au avut, si au inrurire asupra administrarii averii bisericesci. Dintre acesti a noi nu scim si nu cunoscem pre nici unulu, carele ar impartasi vederile de sus; de asemenea nu cunoscem pre nici unulu, carele ar fi „venatoriu“ dupa banii bisericei, precum sustiene „Luminatoriulu“. Nu cunoscem mai departe pre nici unulu, carui a „se-i trebue bani, si inca bani multi bisericesci, se-se uite la ei, ca bogatulu din evangelia, si se desfateze, dicendu : suflete ai multe bunatati, manca, bea, desfatizate“. Nu cunoscem infine nici omeni, cari, precum dice Lum. — „in orb'a loru mania de măriri se vina cu propunerii pripite, nerumegate, se strice poporulu, se-lu demoralizeze, se nu-i dea ocasiune a fi onestu si moralu, si in urma se-i rapesc bucuria de a vedea avearea, data de mosii si stremosii loru bisericei“, ca se aduce in manile cele curate (?) ale domniloru dela Arad.“

* * *

Grele vorbe si grea judecata esprimara onorabili nostri confrati asupra „aradaniloru“ in articolulu amintit. Mai multu credem, ca nici nu s'ar fi potutu dice. De aceea se ni-se permita si noue a-ne adresá catra densii cu rugarea, ca se faca bine, se ne arete cu numele, cari sunt acei domni din Arad, cari voiescu se puna man'a pre banii bisericelor, si ajunsi apoi in posessiunea loru se dica cu bogatulu din evangelia: „Suflete manca, bea, desfatizate.“

„Semtiulu de dreptate si moralitate“, la care provoca „Luminatoriulu“, credem, ca ne indreptatiesce din destulu a cere dela densulu acesta, pentrucá cunoscendu si noi pre acei omeni, se-i potem urmarí si noi, si se ceremu cu iutetire delaturarea loru din totu loculu, pre carele tre-

bue se-lu ocupe omeni cinstiti si cu mani curate. Ceremu acesta cu intetire cu atat mai vertos, ca noi nu scim, ca din fondurile bisericesci administrate aici in Aradu se fi defraudat cineva ceva; celu putien din protocolele sinodelor eparchiali, cari exerciza controla suprema asupra administrarii acestor fonduri nu am aflatu nici unu pasagi, nici unu decisu, din carele se vedea asia ceva, si astfelui in interesulu onorei si reputatiunei bisericei, cu carea nu-i este permis nimenvi a-se jucá, detori suntem a cere lamrire cat mai detaiata.

(Va urma)

Primirea Majestatii Sale in Aradu.

Maiestatea S'a a sositu Vineri dimineti'a in 29 lun'a c. la orele 5 si 20 de minute. La gara, a fost acceptat de Esel. Sa, dlu ministru de finanțe, contele Iuliu Sza páry, Santieni'a Sa, patriarchulu serbescu Angheliciu, Pré Santi'a S'a parintele Episcopu Ioanu Metianu, P. SS. parintele Episcopu serbescu alu Timisiorii Georgiu Brancoviciu, dlu Episcopu titulariu romano-catolicu alu diecesei Timisiorii, Németh, comitele supremu alu Aradului, dlu Carol Tabajdi, comitele supremu alu Timisiorii, dlu Sigismund Ormos, precum si de membri deputatiunilor comitatului si orasului Aradu.

Pre peronulu garei Maiestatea Sa a fost bineventat de catra primariulu orasului Aradu, dlu Iuliu Salacz cu unu discursu scurtu, la care Majestatea Sa respusne urmatorele:

„Primiti multiamirile mele pentru felicitarile, ce ati binevoitu a-mi adresá, si fiti convinsi, ca am venit cu bucuria la Aradu, unde in mai multe randuri amu avutu ocasiune a vedea semnale celei mai creditintose alipiri catra mine, si unde aflu acesta si acum.“

Dupa acestu discursu Maiestatea Sa vorbi cu mai multi din cei de facia, apoi suindu-se in trasura veni in oras. Ajunsu aci descalecà la cas'a orasului, unde i-s'a preparat anume cuartiru pentru timpulu de 6 dile, cat va petrece in Aradu.

La treptele casei orasului a fostu primitu de damele din Arad, imbracate in haine albe. Cand intră Maiestatea Sa in anticamer'a casei orasului da'a Salacz i-predete unu buchetu de flori, si-lu felicită prin unu discursu scurtu, dupa carele M. Sa multumi damelor pentru primirea arangata.

Indata dupa acesta pleca Maiestatea Sa cu trasura spre Aradul nou cu scopu, ca se inspectioneze esercitiele militarie ale cavaleriei, postate intre Zadorlak si Ving'a. In apropiare de Zadorlak se coborî din trasura, si dupace fu bineventat de dignitarii militari, cari lu-aseptau aici, pleca mai departe calare spre loculu de esercicie.

Dupa finirea esercitierloru rentorse pre la amedi la Aradu. Cand ajunse la cas'a orasului, si se dete jos din trasura observa Maiestatea Sa unu tieranu romanu, carele avea doue medalii. Chiamandu-lu la sene M. S. lu-intrebă, ca la ce ocasiune a capetatu acele medalie? Bietulu omu in se nesciendu alta limba decat numai romanesce, er dragomanu nefiendu la indemana, nu-i potu da M. Sale deslucirile cerute.

Sér'a la 6 óre a datu M. S. primulu prandiu, la carele au participatu 62 de persone.

Dupace s'a intunecatu, orasiulu intregu s'a iluminatu.

Ieri Maiestatea S'a Regele la órele 7 si 15 minute dimineti'a merse la manevre, de unde rentorandum la 12 óre, asista la productiunea stingerilor de focu. La $3\frac{1}{2}$ óre dupa amédi asistă M. S. la alergarea de cai, arangiata langa Zadorlak, ér aséra la 6 óre a fostu prandiu de gala, la carele a participatu si Esceleti'a. S'a parintele Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu si Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu alu Aradului Icanu Metianu.

Astadi inainte de amédi va asistă Maj. S'a la servitulu divinu in biseric'a romano-catolica, ér dupa servitulu divinu va primi deputatiunile.

In tóte bisericile din orasiu se tienu astadi servitie divine cu mare solemnitate. Despre cele ce vorbim urmá vomu repartá in nrulu viitoriu.

D i v e r s e .

* Esamenu de cualificatiune invetiatorésca au depusu in septeman'a trecuta inaintea comisiunei consistorialui romanu gr. or. din Arada unspredeice candidati de invetiatori, si o candidata de invetiatorésa. Dintre acesti'a 5 au obtienutu calcululu generalu distinsu, unulu bunu, ér 6 au obtienutu calculu suficientu.

* Representanti'a fund. fericitului Gozsdu au votatu in siedintiele tiénute septeman'a trecuta sti-pendie la 53 de studenti romani.

* Masina pentru plóia. Diurnalele din New-York aduce scirea, ca unu australianu a inventatuo masina, destinata a face se plóue, ori cand va cere trébantii'a. Aparatulu acestei masine este incarcatu cu dinamitu, carele se pote face se esbucnésca, indatase balonnu a ajunsu in nori, prin unu firu electricu, carele este legatu cu pamentulu. Esplosiunea va face se plóue. Pana acum inse nu s'au potutu obtiené resultatele dorite.

* Etatea monarchitoru. — Decanulu monarchitoru este imperatulu Wilhelm alu Germaniei, care are 87 ani; in urma vinu: regele Olandei, 67 de ani; regele Danemarcei, 66; regina Victori'a, 65; regele Wurtembergului, 61; imperatulu Bresiliei, 58; regele Sacsoniei, 56; regale Suediei si Norvegiei, 55; imperatulu Austriei, 54; regale Belgiei, 49; regale Portugaliei, 45; regale Romaniei, 45; Sultanulu, 41; regale Italiei, 40; imperatulu Rusiei, 39; regale Bavariei, 38; regale Greciei, 38; regale Serbiei, 29. Celu mai teneru este regale Alfons XII. alu Spaniei, care are 26 de ani.

* Resbelu intre Franci'a si China. In 23 l. c. admiralulu francesu Courbert a incepuntu bombardarea Cetatiei *Fu-Thseu*. Arsenalulu chinesu atacatoriu in cetate a fostu distrus, 7 nai de resbelu chinesc au fostu cufundate in mare si numai douse au potutu scapá. Partea cetatii locuita de europeni a fost crutata. Francesii dupa scirile ce sosescu, n'au suferit perderi. Garnisón'a francesa va ocupá portulu de la Ke-Lung si minele din apropiare, pana ce Chin'a nu va da satisfactiunea ceruta. Resbelulu se pôrta pe-tru desdaunarea ce era se-o dea China Franciei in

numerariu de 80 milioane de franci. Si aici se vede ca politic'a eeglesa a lucrat in ascunsu, de nu au platit chinesii sum'a de susu, ca asiá sè-se incurse Franci'a intr'unu resbelu cu Chin'a, si se-si slabesc poterile, ca englesii apoi se pôta operá mai cu succes in Egipetu.

* Smochinele. — Cei vechi diceau ca este o mare fericire, ca cine-va se manance smochine, si fi losofulu Zenon mancă forte multe.

Greciloru din timpulu republicei le placeau atât de multu smochinele incâtu, dupa cum spun poetii, daca ar fi vediu auru alaturi de smochine, ar fi lasatu aurulu, si ar fi luatu smochinele.

La Rom'a, smochinele erau chran'a principală a altetiloru, si se dice ca imperatulu Albin mancă la masa cinci sute.

In cartea regiloru se citesc ca Abigail, sotia lui Nobal, pentru a linisci man'a lui David, i-aduse cinci pachete de stafide si o mare cantitate de smochine. In fine, se dice ca unulu din motivele resbelului lui Xerxe contra Greciloru fu placerea de-a pune man'a pe tiér'a, care producea nisce rôde atât de gustóse.

Fara a avé aceeasi parere ca cei vechi in privint'a smochineloru, putemu dice, ca ele sunt o chrană forte buna la ori-ce etate.

Smochinele au fostu private in totu-deaun'a ca unu remediu contra slabiciunei, si se pretindea, ca ele siugure, sunt de ajansu peutru a nutri corpulu. Caton ne spune, ca miesioră ratiunea de pane a sclaviloru sei in timpulu smochineloru. Din parte-i, Liané dice, ca seracii pusi se padiesca smochinii, deveneau din di in di mai grasi si mai robusti.

Compositi'a chemica a smochinei da pana la óre-care punctu esplicarea acestei proprietati. In adevera, analis'a da pentru smochine useate: azot, 0,92; carbon, 34; apa, 25; grasime materii diverse, 40; pentru smochinele prospete azot, 0,41; carbon, 16; apa, 66; materii diverse, 23. „Rom.”

C o n c u r s e .

Din lips'a recurintiloru in numeru de ajunsu, alegerea de suplinte langa emeritulu invetiatoriu Iosifu Motiu din *Giu'l-a-Varsandu*, terminata pe 5 Augustu a. c. s'a nimicitu. Deci conformu decisului Comitetului parochialu de acolo adusu in diu'a alegerei nimicite; — pentru postulu invetatorescu dela numit'a scola se deschide concursu nou, pentru alegerea de invetiatoriu definitiv — pe dominec'a din 9 Sept. a. c.

Emolumintele voru fi :

1. 230 fl. v. a. in bani gata.
 2. optu stangeni de lemn, din care se va incaaldi si scol'a.
 3. 16. jugere de pamentu aratoriu.
 4. 16 floreni pentru curatitulu scolei.
 5. 10 fl. pentru conferintia.
 6. 20 fl. pentru scripturistica.
 7. Dela inmormentari, dela 50 er. pana la 1 fl.
 8. Cortelu liberu cu gradina de legumi.
- Celu ce va fi alesu, din salariulu acest'a, va da invetiatoriului emeritu Iosifu Motiu, anualminte, pana ce va fi in viétia, câte 130 fl. v. a. — din pamentu jumetate, si doi stangeni de lemn.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu, si provediute cu testimoniu de cualificatiune, Decretu din limb'a magiara, si atestatu despre servitulu de pana acum, pana in 6 Septemvre a. c. suntu a-se subterne la Dnlu inspectoru cercualu de scóle Petru Chirilescu in Kétegyháza, cu adresa Comitetulu parochialu din Gyula-Varsiandu.

Dela recurrenti se poftesce si aceea, ca sub tempulu concursului in vre-o Dumineca seu serbatore, sa se prezenteze la biserica din fatia locului, pentru de a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Giul'a-Varsiandu la 5 Augustu 1884.

*Georgiu Popoviciu, m. p.
presidele comitetului.*

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu** m. p. insp. scol.

Se escrie pentru statiunea de invetiatoresa din comun'a Covasintiu, cottulu Aradului, inspectoratulu Siriei cu terminu de alegere pre 16 Septembre st. v. a. c. in carea di va fi si alegerea.

Emolumentele sunt:

- 1) 200 fl. v. a.
- 2) 21 metri lemn, din care se va incaldi si scóla.
- 3) 25 fl pentru cuartiru.
- 4) 10 fl. pentru conferintia.

Recurentele suntu avisate — conform §. 67 din regulamentulu congresualu din 1878 — a-si subterne petitiunea protopresbiterului Georgiu Popoviciu in Ménes per Gyorok, si a-se prezenta in vre o Dumineca seu serbatore in s. biserica spre a-se areta poporului.

Covasintiu la 15 Augustu 1884.

*Ioanu Cure m. p. Porfiriu Popescu m. p.
pres. com. par. not. com. par.*

Cu scirea inspectorelui cercualu.

Se escrie de nou concursu pe statinnea invetiatoresa din Pustinisiv, cottulu Torontalului, protopresbiteratulu Timisiorii, cu terminu de alegere pre 9/21 septembrie a. c.

Emolumintele anuali sunt: 105 fl. pentru mancin 12 fl. 1 maja de clisa in pretiula de 30 fl., pentru sare 3 fl. pentru lumini 4 fl. 80 cr., 50 meti de grau, 2 orgii de lemn, 8 orgii de paie, din cari se va incaldi si scól'a, dela fiecare inmormentare unde va fi poftit 20 cr., jumetate din venitulu pomiloru si a pómelor din scól'a de pomaritu si cortelu liberu.

Recursele adjustate conform prescriseloru statutului organicu se se substeña celu multu pana in 4/16 septembrie a. c. subscrisului inspectoru de scóle per Vinga in Seceani.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

*Iosifu Gradinariu.
insp. scol.*

In lips'a recurrentiloru cu calificatiune potrivita asteptariloru, alegerea de invetiatoriu la scól'a vechia din Giul'a-magiara, terminata pe 29 iuliu a. c. nimicindu-se, pentru deplinirea postului invetatorescu dela anuit'a scóla, cu acést'a se deschide concursu de nou, cu salariu mai aredicatu, si cu terminu de alegere pe Duminec'a din 2 Septembre st. vechiu a. c.

Emolumintele deci voru fi:

- 400 fl. bani gata,
2. orgii de lemn pentru invetiatoriu,
3. orgii de lemn pentru incalditulu scólei.

Din una parochie dela inmormentari mari tașa cantorala 1 fl. — dela cele mici cate 50 cr.

5 fl. pentru conferintia, — si cortelu liberu.

Alesulu dovedindu destula sergintia si harnicia intru implinirea datorintielor sale invetatoresci dupa mórtea invetatoriului betranu pensionat, pote contá la ameliorarea salariului.

Dela recurrenti se poftesce ca se aiba testimo-niu de cualificatiune celu putienu pentru statiunea buna, precum si decretu pentru limb'a magiara.

Se poftesce mai departe, ca sub tempulu concursului, in vre-o Dumineca sau serbatore, se se prezenteze la biserica din locu, spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu, — éra recursele adresate comitetului parochialu pana in finea lui Augustu a. c. suntu a-se tramite la M. O. D. protopresbiteru si inspectore cercualu de scóle Petru Chirilescu in Chitighaz (Kétegyháza)

Datu in Giul'a-magiara in 2. Augustu st. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu** m. p. insp. scol.

Pe basa concursului publicatu in „Biserica si scól'a“ Nrii 29—30. si 31. din an. eur. din lips'a recurrentelor nepotendu-se tinea alegere de invetatoare la scól'a confesiunala rom. gr. or. din Paulisiu, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe 8 Septembrie a. c. totu pre langa emolumintele si conditiunile publicate in concursulu de mai nainte,— adaugandu se inse: ca recurrentele se fie apte a potea instrui elevele si in lucrul de mana, si dupa posibilitate a canta in s. Biserica in un'a din dominecele ori serbatorile inainte de alegere.

Ér concursele — adresate comitetului par. din Paulisiu, se le trimita inainte de alegere inspectorelui scol. cerc. Rss. D. Moise Bocsianu adm. prot. alu Aradului in Curticiu.

Paulisiu 12/24 Augustu 1884.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu **Moise Bocsianu** m. p. insp. scol. cerc.

In urmarea repausarei adjunctului invetatorescu din Sasc'a-romana Grigoriu Mihailoviciu conformu decisului Vener. Consistoriu diencesanu din Caransebesiu dto 4/16 Maiu a. c. Nr. 175. S. se escrie de nou concursu pentru ocuparea postului de adjunctu invetatorescu pre langa neputinciosulu si betranulu invetatoriu Ignatie Mihailoviciu din Sasc'a-romana, Protopresbiteratulu Bisericei-albe, Comitatulu Cărasiu-Severinu pana in 8/20 Septembre 1884. in care diua va fi si alegerea.

Salariulu stabilitu pentru scaunulu invetatorescu de acolo este urmatoriulu: a.) In bani gata salariu, ficsu 300 fl. b.) Lemnele invetatoriului 6 orgii, 48 fl. c.) Lemnele pentru scóla 4 orgii, 32 fl. d.) Pausial pentru scripturistica 8 fl. e.) Pausialu pentru conferintia 10 fl. f.) Pausialu pentru curatirea scólei 6 fl. g.) dôue jugere pamantu aratoriu si dôue gradini intra si estravilane de câte 600 st. □ si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au din totu salariulu sus enunciatu a da betranului invetatoriu anualminte numai 100 fl. adeca un'a suta fl. v. a. alta nimică — Avisandu-se densi de a-si subscrerne recursele sale bine instruate conformu prescriseloru statutului org. bis. si a regulamentului pentru invetatori Pre On. D. Protopresbiteru Iosifa Popoviciu in

Jam la adresa O. comitetu par. din Sasca-rom celu multu pana in 30 Augustu a. c. st. v. caci cele tardie nu se voru considera.

In fine doritorii de a ocupá acestu postu sunt poftiti a-se presenta in vre-o Dumineca in biserica pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Sasc'a-rom. 9. Augustu 1984.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu prot. tractualu **Iosifu Popoviciu** m. p.

Pentru statiunea invetiatorésca din *Tarcăitia*, tractulu Vascului se publica concursu cu terminu pe 2 Septembrie st. v. a. c. conform ordinatiunei consistoriale de sub Nr. 1478 sc. ex. 1883.

Emolumintele sunt:

- a) 52 fl. bani gat'a
- b) 10 cubule de bucate, jumetate grâu, jumetate cucurudiu.
- c) 4 stangeni de lemn,
- d) tóta cas'a o portia de fénou si un'a de paie,
- e) döue mesuri de pasula si
- f) quartiru liberu.

Recentii voru avea a-si tramite petitiunile sale adjustate conformu dispusetiunilor din „Stat. org.” pana la 1 Sept. la subscrisulu in Beiusiu.

Beiusiu, in 6 Aug. v. 1884.

In contilegere cu Comit. paroch. concerninte.

Vasiliu Papp, m. p.
protop. insp. de scóle.

Se escrize concursu pentru statiunile vacante invetatoresci dela ambe scóle din *Tăutiu*, cu terminu de alegere 29 Augustu respective taiarea capului Slui Ioanu Botediatoriu lui 1884.

Emolumintele sunt:

- 1) In bani gat'a impreuna cu deputatulu 220 fl. v. a.
- 2) Dela imormentari mari 50 cr. dela imormentari mici, unde va fi poftitu 30 cr.
- 3) Pentru incalditulu scólei si locuintiei unui invetiatoriu 11 orgii de lemn.
- 4) Pentru conferintie, unui invetiatoriu 7 fl. 50 cr.

Dela recenti se recere:

- a) Se fie preparandi absoluti cu testimoniu de calificatiune precum si din limb'a magiara.

b) Dela acei individi, cari au fost deja in functiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, vidimatu de inspectorulu concerninte si se-si trimita recursurile loru Dlui inspectoru cercualu de scóle Florianu Montia in Sieul'a, per B. Ineu, apoi in vre-o Dumineca ori serbatore a se presentá in Biserica pentru a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Tăutiu in 6 August 1884.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine; **Florianu Montia**, m. p. insp. cerc.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu dela clas'a a II. a din comun'a *Chesintiu*, comitatulu Timisiorii, protopresbiteratulu Lipovei, se escrize concursu cu terminu de alegere pe 29 August st. v. a. c. cand de odata va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

- 1) in bani gat'a 150 fl. v. a.
- 2) 60 meti de grâu, din cari 30 sunt curati si 30 mestecate
- 3) 12 orgii de lemn, din care are de a-se incaldi si scól'a.

- 4) 10 fl. pentru conferintia,
- 5) 5 fl. pausialu scripturisticu,
- 6) patru jugere pamentu aratoriu si
- 7) cortelu liberu si gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acest post sunt avisati a-si trimite recursele cu documintele necesarie pana la terminulu sus espusu, adresate Comitetului parochialu M. On. Domnu Iosifu Gradiñariu, preotu in Seceani, p. u. Ving'a ca inspectoru cercualu de scóle alu Timisiorii. Totu odata sunt poftiti in vre-o Dumineca séu serbatore a-se presentá la St'a biserica din locu, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Chesintiu 8 Aug. 1884.

Nicolae Stoianoviciu, m. p.
preotu rom. gr. or.

Se escrize concursu pe postulu de invetiatoré la scól'a de fete din *Ianova*, cu terminu de alegere pe 29 Augustu a. c. cal. vechiu.

Emolumintele anuali sunt: 1) 120 fl. v. a. bani, 2) 25 Hl. grâu, 3) 16 metri de lemn, 4) cortelu si gradina.

Recentele se-si adjuseze petitiunile loru cu atestatu de botezu, atestatu de moralitate, cu testmoniu de prreprandia, de cualificatiune invetiatorésca si cu celu din limb'a magiara, si aceste tóte in originalu se le substérrna subscrisului inspectoru de scóle per Ving'a in Szécsány.

Seceani 7 August 1884.

In contilegere cu Comitetulu parochialu.

Iosifu Gradiñariu, m. p.
inspect. de scóle.

Pentru distribuirea a 2, eventual 3 stipendie de câte 200 fl. din fundatiunea „Elen'a Ghiba Birta”, devenite in vacantia, se escrize concursu pana la 6/18 Septembrie a. c.

Conform dispusetiunilor testamentare ale fericitei fundatòre, la aceste stipendii au dreptul a reurge numai tineri, cari studiéza cu succes bun la vreac scóla publica, si suntu de religiunea gr. orient. si de nationalitate romana ori greca, din comitatele, Arad Bihor, Bichisiu, si Cianad, si ai caror parinti n'ar fi in stare a-i tiené la studiu.

Rudenile fericitei fundatòre vor avea preferintia.

Recentii au a-si inaintá incóce petitiunile lor cu dovedile cerute, pana la terminul de sus.

Arad 3/15 August 1884.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopul Aradului că presidește al
comitetului fundațional.

Deórece la primul concursu nu s'a insinuate nici unu recurinte, asia, se escrize de non concursu pe statiunea invetiatorésca din *Soborsinu*, cu terminu de alegere pe 26 Augustu st. v. 1884.

Emolumintele suntu:

1. In bani 300 fl. unu patrariu sessiune pamentu pe dealu, in care se afia si viia sadita. 3., pentru conferintiele invetatoresci 12 fl. 50 cr. 4., 6 fl. că interese din fundatiunea B. Forrayane ;5., dela imormentari unde va fi poftitu — 50 cr.; 6 cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recursele instruite cu testimoniu de calificatiune si din limb'a magiara sunt a se adresá subscrisului comitetu parochialu si a se tramite parintelui protopopu si inspect. scol. Vasile Belesiu in Totvárad per Soborsinu.

Recentii se poftescu a se prezenta in vreo Dumineca ori serbatore in s. biserica, spre asi areta desteritatea in cantu si tipicu.

Din siedint'a comitetului parochialu din Soborsinu, tienuta la 22. iuliu, 1884.

Comitetul parochialu.

In contielegere cu: **Vasile Belesiu**, m. p. prot si inspect.

Se escrie pentru indeplinirea statiunei invetia-toresci romane confesionale din **Srediscea-mica**, cottul Timisiului, protopresbiteratulu Versietiului, cu termin de alegere pe **29 August a. c. st. v.** cand se va tiené si alegerea.

- a). Emolumintele sunt in bani gata 300 fl. v. a.
- b). Spese pentru conferintele invetia-toresci 10 fl.
- c). Spese pentru scripturistica 5 fl.
- d). 4 orgii de lemn in natura, din care are a se incaldi si scol'a.

e). 2 jugere de vie.

f). Cortelu liberu si gradina de legumi.

Dela recenti se recere se se presinte in vreo dumineca seu serbatore la S. biserica spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele instruite in sensul stat. org. adresate comitetului parochialu din Srediscea-mica se le subste'rna prea On. D. Ioane Popoviciu, protopresbiteru in Mercina per Varadia.

Comitetul parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu

Prin santirea invetiatoriului Georgie Burn de preotu, si asiezarea lui de capelanu protopresbiteral, a devenit postul de invetiatoriu la scol'a confesionala gr. or. romana din **Caransebesiu**, vacantu.

Pentru intregirea acestui postu, invetia-torescu devenit'u vacantu se escrie concursu in urm'a decizului a venerabilului consistoriu diecesanu din 26 Iulie 1884 Nr. 428 S. cu terminu de **21 de dile din diua publicarei**.

Sariul impreunat cu acest postu invetia-torescu este 300 fl. v. a pe anu, si afara de acel'a se bucura invetiatoriulu si de unele accendentii dela inmormen-tari si de la alte afaceri.

Cuartiru nu se afla, si asia invetiatoriulu va ave a-se ingrigi pentru acel'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetia-torescu vor ave a-si tramite cursele instruite si indeptate catra comitetului parochialu din Caransebesiu conform statutului organic bisericescu si regulamentului re-ferioriu la parochii in terminulu mai sus fipsatu.

Acelea curse care vor intra dupa espirarea terminului nu se vor luá in considerare.

Caransebesiu in 29 Iulie 1884.

din siedint'a Comitetului parochialu.

Iosef Seracsin m. p. **Ioann Popoviciu** m. p.

Presedinte.

Notariulu com.

Se publica pentru urmatorele statiuni invetia-toresci vacante din inspectoratulu Beliului.

1. **Caraseu**, emolumintele sunt: 140 fl. v. a. 12 cubule de bucate 1/2 grâu 1/2 cucurudiu, 8 stangeni de lemn, 2 jugere de pamant aratoriu de clas'a I. quartiru si gradina pentru legumi.

2. **F.-Girisu**, emolumintele sunt: 100 fl. 16 cubule de bucate 1/2 grâu 1/2 cucurudiu, 6 stangeni de lemn, 4 jugere de pamant aratoriu de clasa II. si quartiru cu döue si chilii gradina pentru legume.

Alegerea in ambele comune se va tiené in diu'a de 26 Augustu v. si anume in Caraseu la orele 9 dininéti'a, ér in F.-Girisu la orele 11 dininéti'a.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine: **Iosifu Pintia** m. p. inspectoru cerc.

Se escrie concursu pentru urmatorele statiuni invetia-toresci din protopresbiteratulu Buteni, comitatulu Aradului.

1. **Ignesci**, emolumintele sunt: 80 fl. dela comuna, 50 fl. dela V. Consistoriu, 8 cubule de bucate grâu si cucuruzu; 8 stângeni de lemn; quartiru si gradina de legumi. Alegerea va fi in 19 Augustu.

2. **Susani**, emolumintele suntu: 80 fl. dela comuna, 40 fl. dela V. Consistoriu; 6 cubule de bucate, grâu si cucuruzu, 4 stangeni de lemn, quartiru si gradina de legumi. Diu'a alegerei va fi in 19 Augustu.

3. **Nadalbesci**, emolumintele suntu: 80 fl. dela comuna, si 50 fl. dela V. Consistoriu, 4 cubule de bucate, grâu si cucuruzu: 1 itie de mazere dela tota cas'a, 4 stangeni de lemn, quartiru si gradina. Alegerea va fi in 19 Augustu.

4. **Prajesci**, emolumintele suntu: 80 fl. dela comuna; 50 fl. dela V. Consistoriu; 8 cubule de bucate grâu si cucuruzu; 8 stângeni de lemn, 6 jugere de pamant, quartiru cu gradina. Alegerea va fi in 19 Augustu.

5. **Iarcosiu**, emolumintele suntu: 63 fl. dele comuna, 50 fl. dela V. Consistoriu; 8 cubule de bucate grâu si cucuruzu; 3 jugere de pamant, lemn cete va fi de lipsa, quartiru si gradina. Alegerea va fi in 26 Augustu.

6. **Hodisiu**, emolumintele suntu: 120 fl. 10 cubule de bucate grâu si cucuruzu, 8 stangeni de lemn, 4 jugere de fanatiu quartiru si gradina. Alegerea va fi in 26 Augustu.

7. **Neagra**, emolumintele suntu: 84 fl. 10 cubule de bucate, 10 stangeni de lemn 1/2 sesiune de pamant. Alegerea va fi in 19 Augustu.

8. **Berendia**, emolumiutele suntu: 60 fl. dela comuna, si 40 fl. dela V. Consistoriu; 8 cubule de bucate grâu si cucuruzu, 8 stangeni de lemn, 1/4 sesiune de pamant. Alegerea va fi in 29 Augustu.

9. **Govojd'a**, emolumintele suntu: 120 fl. 10 cubule de bucate grâu si cucuruzu, 32 metri de lemn, si recuisitile necesarii pentru scola si invetiatoriu. Alegerea va fi in 29 Augustu.

10. **Paiusieni**, emolumintele suntu: 100 fl. v. a. si unu ajutoriu banalu dela V. Consistoriu, 10 cubule de bucate grâu si cucuruzu, 8 stangeni de lemn, quartiru si gradina. Alegerea va fi in 29 Augustu.

11. **Ramn'a**, emolumintele suntu: 70 fl. 10 cubule de bucate si unu jugeru de pamant, 8 stanjeni de lemn. Alegerea in 2 Septembre.

La tote aceste comune se mai promite acelu favoru ca daca alesulu invetiatoriu, in decursulu unui anu, va arata unu progres multiamitoriu, salariulu se va ameliora dupa meritu.

Recentii si-vor substerne cursele loru pro-vediute cu documintele necesarii la subsemnatulu inspecotoru scolaru cu 6 dile nainte de alegere; ér in diu'a alegerei se vor prezenta in persoáa.

Buteni 30 Iuliu 1884.

Mihaiu Sturza m. p.
adm. protop.